

Mgr Michał Barański

Wydział Kompozycji, Interpretacji, Edukacji i Jazzu

Dyscyplina artystyczna : instrumentalistyka

Streszczenie pracy doktorskiej

Wieloletnie doświadczenie koncertowe autora, w formacie tria jazzowego, zainspirowało go do zbadania zależności rytmicznych i harmonicznym w materiale muzycznym powstałym podczas interakcji zachodzących pomiędzy partnerami w zespole. W muzyce improwizowanej istotna jest właściwa reakcja na proponowany przez współwykonawcę materiał muzyczny. Zbadanie tych zjawisk w niniejszej pracy, poprzez naukową analizę pomaga w lepszym stopniu zrozumieć ideę improwizacji jazzowej. Głównym celem badań jest przedstawienie i analiza zależności zachodzących podczas interakcji pomiędzy muzykami w czasie improwizacji, na podstawie załączonego nagrania autorskiego.

Pierwszy rozdział ukazuje rozwój tria jazzowego na podstawie twórczości najwybitniejszych wykonawców, ze wskazaniem charakterystycznych przykładów nagrań. Zawiera on też analizę roli poszczególnych instrumentów i zachodzących pomiędzy nimi relacji.

W drugim rozdziale opisana jest istota tria jazzowego z analizą brzmienia i funkcją poszczególnych instrumentów.

Badania empiryczne zostały przeprowadzone w części głównej, czyli w trzecim rozdziale rozprawy, na podstawie analizy załączonego nagrania CD pod kątem oddziaływania improwizacji poszczególnych muzyków na zwrot wydarzeń zachodzących w trakcie dzieła muzycznego.

Nagranie autorskie zostało nagrane w składzie:

Paweł Tomaszewski-fortepian

Michał Barański-kontrabas

Łukasz Żyta-perkusja

Przeprowadzona jest analiza następujących utworów:

- "I'll Remember April", kompozytor: Gene de Paul
- "Footprints", kompozytor: Wayne Shorter
- "Con Alma", kompozytor: Dizzy Gillespie
- "All Blues", kompozytor: Miles Davis
- "Open", kompozycja zespołowa
- "What is this thing called love", kompozytor: Cole Porter

Na koniec zostało zaprezentowane podsumowanie, z wnioskami i konkluzją na podstawie analizy nagrania autorskiego. Materiał rytmiczny podany przez muzyka w trakcie improwizacji wpływa na wybór struktur rytmicznych pozostałych członków zespołu często wytwarzając zaawansowaną polirytmie lub chemiole. Nieoczekiwane zwroty harmoniczne podane przez improwizatora powodują niekonwencjonalne akordy i współbrzmienia wymagające rozwiązania lub nie. Muzycy myślący w sposób awangardowy o akordach i rytmie mogą odkrywać nie zbadane dotąd zjawiska w muzyce i wyeliminować sztafpowe rozwiązania w interpretacji standardów jazzowych.

Michał Barański

dr hab. Piotr Biskupski prof nadzw.
Dziedzina - Sztuki Muzyczne
Dyscyplina - Instrumentalistyka
Akademia Muzyczna im. F.Nowowiejskiego
w Bydgoszczy
Kierownik Katedry Jazzu

Bydgoszcz 29.08.2018

**RECENZJA W PRZEWODZIE DOKTORSKIM MGR. MICHAŁA BARAŃSKIEGO W
DZIEDZINIE SZTUKI MUZYCZNE DYSCYPLINIE INSTRUMENTALISTYKA**

ZLECENIODAWCA RECENZJI

Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach, Wydział Kompozycji, Interpretacji, Edukacji i Jazzu uchwałą Rady Wydziału z dnia 24 maja 2018 na podstawie art.14 ust.2.pkt.2 ustawy z dnia 14.03.2003 o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. 2016 poz. 882 z późn. zm oraz § ust.1 i 2 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26.09.2016 w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora, (Dz.U.2016 poz.1586)

DOTYCZY

Postępowanie w przewodzie doktorskim wszczęte przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów na podstawie wniosku mgr. Michała Barańskiego z dn. Do nadesłanego do mnie przez Przewodniczącego Rady Wydziału Kompozycji, Interpretacji, Edukacji i Jazzu pisma informującego mnie o powołaniu mnie w skład Komisji Habilitacyjnej w charakterze recenzenta w przewodzie doktorskim mgr. Michała Barańskiego została dołączona następująca dokumentacja:

- pismo przewodnie

- kserokopi dyplomu ukończenia studiów magisterskich
- kwestionariusz osobowy
- kserokopia dowodu osobistego
- życiorys
- wykaz działalności koncertowej
- wykaz dyskografii
- wykaz działalności pedagogicznej
- wykaz nagród i wyróżnień
- wykaz recenzji i artykułów prasowych

PODSTAWOWE DANE O KANDYDACIE

- urodzony w 1984 w roku w Żorach w rodzinie z tradycjami muzycznymi
- edukacja w szkole muzycznej /fortepian, wiolonczela/
- zainteresowania muzyką rozrywkową w wieku 12 lat podjęcie prób gry na gitarze basowej
- podjęcie współpracy z Bradem Terry
- edukacja na kontrabasie w szkole muzycznej II stopnia
- zajęcie II miejsca podczas Ogólnopolskich przesłuchaniach klas wiolonczeli i kontrabasu w Elblągu
- podjęcie studiów w Akademii Muzycznej im. K. Szymanowskiego w Katowicach w klasie kontrabasu prof. Jacka Niedzieli
- współpraca z plejadą artystów krajowej i zagranicznej sceny jazzowej
- zdobyte liczne nagrody i wyróżnienia w ramach konkursów
- podjęcie pracy jako asystent w Akademii Muzycznej im. K. Szymanowskiego w Katowicach w klasie kontrabasu

OCENA DZIEŁA ARTYSTYCZNEGO

Do dokumentacji została dołączona płyta CD będąca kopią zapisu dzieła artystycznego ze współudziałem mgr. Michała Barańskiego.

Opis dzieła podzielony jest na trzy rozdziały będące historycznym rysem formacji tria jazzowego w ramach rozwoju tego gatunku muzycznego, prezentacją ewolucji tego aparatu wykonawczego na przestrzeni lat i opisem analizą poszczególnych utworów wchodzących w skład dzieła artystycznego będącego istotą rzeczy w rozprawie mgr. Michała Barańskiego /5 standardów i jedna kompozycja autorska/

Rozdział pierwszy nakreśla powstanie i funkcjonowanie w historii muzyki jazzowej formacji zwanej triem jazzowym. Przedstawia jego skład instrumentów konkretne zespoły z nazwy i nazwiska poszczególnych wykonawców. Autor płynnie przechodzi do składu instrumentalnego /fortepian, kontrabas, perkusja/, który stanowi swoistą klasykę w muzyce

jazzowej ostatnich dekad. W takim też składzie Doktorant nagrał płytę będącą prezentacją artystycznego dzieła podlegającego analitycznemu opisowi dokonanemu przez autora. Rzeczowo i szczegółowo opisane są zależności instrumentów względem siebie w kontekście wielu aspektów muzycznych związanych z interpretacją, wykonaniem czy pewnego typu spontanicznością, z którą nader często mamy do czynienia podczas improwizacji. Na pierwszym miejscu stawiałbym w tej ocenie rytm i przepływ czasu z nim związany. W interesujący sposób przedstawione są warianty „umowy” czasowej między dwoma filarami sekcji rytmicznej - perkusistą i basistą. W istocie po przeczytaniu tego opisu można dojść do wniosku, że żaden z proponowanych wariantów nie jest właściwy a jednocześnie każdy z nich właściwym pozostaje. Rzecz w konwencji i absolutnym przekonaniu co do słuszności realizowanych zamierzeń. Doktorant w prezentowanych utworach wiarygodnie prezentuje praktyczne zastosowanie opisywanych niuansów wykonawczych. Mając do dyspozycji tak muzycznego i sprawnego partnera w sekcji rytmicznej jakim jest dr Łukasz Żyta nie trudno o doskonały wynik.

I'll Remember April - w interpretacji tria staje się platformą do rozważań harmonicznycch. Doktorant szczegółowo opisuje głównie swoje propozycje harmonicznycch rozwiązań i interakcję na nie pozostałych instrumentalistów tria.

Footprints - przenosi nas w obszar eksperymentów pulsacyjno- metrycznych, które w szczególny sposób zachęcają perkusistę do popisów rytmicznych, tak technicznych jak i polirytmicznych. Muszę przyznać, iż o wspomnianym „spotkaniu” na synkopowanym akcencie nie dane mi było się zatrzymać gdyż go nie dostrzegłem.

„Con Alma” - należy do tych utworów, w którym można dokonać bardzo szybko oceny muzyków z którymi mamy do czynienia. Wspomniany przez autora czas trudny do określenia jest jak zróżnicowany sposób oddychania podczas rozmowy czy wypowiedzi. Im jest ona bardziej emocjonalna tym bardziej o oddychaniu decyduje napięcie wynikające z wypowiedzanych kwestii. Nie sposób zastanowić się nad tym zjawiskiem fizjologicznym- oddychamy i już! Tak w tego typu utworach. Trzeba wiele doświadczyć przeżyć i czasami oberwać w życiu jak i w muzyce aby w naturalny sposób podążać za muzyką. Tego nie da się wyćwiczyć. To muzyka ćwiczy i trenuje nas. Czas po prostu przepływa i nie da się go cofnąć trzeba zdążyć w nim zaistnieć.

All Blues - wielki standard poddany dosyć powszechnej „obróbce” polegającej na zmianie metrum. Zjawisko o tyle często spotykane, iż w wielu przypadkach te zmienione wersje tak potrafiły przypaść do gustu, że zagościły właśnie w tej zmienionej formie na stałe.

Ba, nawet często były traktowane jako pierwowzór. Nie wiem czy ta wersja przypadnie tak dalece innym wykonawcom do gustu ale słucha się tego bez wysiłku - naturalnie czyli chyba jest udana. Nie usłyszałem tego co w opisie podaje autor a dotyczy sola perkusji na koniec utworu. Nie dopatruje się tam podziału na ósemki triole a już na pewno nie na szesnastki. Ta zagęszczona struktura to raczej tremolo. Ale nie ma to wpływu na ocenę wykonania.

Open - to sympatyczne preludium przed ostatnim utworem. myślę, że swoisty oddech i złapanie formy do wykonania ostatniego utworu.

Udanego zagranego z klasą, polotem i „wyhamowującą” codą. Oczywiście, że pobrzmiewa duch tria K. Jarretta ale to nie zarzut. To oczywiste porównanie, które samo się pojawia bo tamte wykonania to swoisty absolut i dzięki nim powstają następne pomysły takie jak np. w prezentowanej propozycji artystycznej Michała Barańskiego.

KONKLUZJA

Po wnikliwej analizie dokumentacji przedstawiającej działalność koncertową, artystyczną, dydaktyczną mgr. Michała Barańskiego stwierdzam, że Doktorant będąc cenionym muzykiem i rozwijającym swoją wiedzę pedagogiem, któremu nie obce są wzorce w wielu gatunkach muzycznych, posiada wystarczające kwalifikacje, umiejętności i talent aby również podążać drogą naukową doskonaląc już tak zaawansowane umiejętności praktyczne jak i teoretyczne.

Wszelkie wyżej wymienione walory uznaję za wystarczające aby spełniać wymogi art. 14 ustawy o stopniach naukowych i tytule w zakresie sztuki z dnia 14.03.2003

Kierownik Katedry Jazzu

dr hab. Piotr Biskupski, prof. nadzw.

ad. dr hab. Henryk Gembalski

Katowice 10.04.2018 r.

Akademia Muzyczna

im. Karola Szymanowskiego w Katowicach

Wydział Kompozycji, Interpretacji, Edukacji i Jazzu

Instytut Jazzu

OPINIA PROMOTORA

dotycząca pracy doktorskiej mgr Michała Barańskiego

Praca doktorska p. mgr. Michała Barańskiego zatytułowana „Zależności rytmiczne i harmoniczne podczas kolektywnej improwizacji pomiędzy instrumentalistami w trio jazzowym na podstawie analizy nagrania autorskiego” składa się z dzieła artystycznego będącego zapisem sesji nagraniowej oraz odnoszącego się do niej opisu. Przyjęte przez Doktoranta założenia oraz cele badawcze wynikały z chęci przeanalizowania dynamicznie kształtujących się relacji zachodzących pomiędzy współuczestnikami procesu kolektywnej improwizacji. Odnosi się to w szczególności do określenia czynników determinujących zdolność do tworzenia muzyki w czasie rzeczywistym (a tym jest improwizacja), zbadania wpływu indywidualnych decyzji i wyborów na decyzje i wybory partnerów, wraz ze skutkami dla brzmienia zespołowego. Odrębną sferą refleksji stało się przygotowanie muzyka – twórcy do improwizowania „open”, czyli bez przygotowanego materiału nutowego i determinujących założeń. Dzieło artystyczne zostało zrealizowane w składzie trio jazzowego, z udziałem wybitnych instrumentalistów: Pawła Tomaszewskiego (fortepian) i Łukasz Żyty (perkusja). Zawiera ono sześć utworów, z których pięć to standardy, ujęte (poprzez koncepcje aranżacyjne) w sposób, o którym Doktorant pisze, że „umożliwia swobodę w odchodzeniu od sztamowych interpretacji”, oraz powstała w studio nagrań improwizacja zbiorowa nazwana „Open”. Opis podzielony jest na rozdziały, z których pierwszy przedstawia ewolucję jazzowego zespołu trzyosobowego w aspekcie składu instrumentalnego i roli poszczególnych instrumentów w perspektywie historycznej. Rozdział drugi zawiera cztery podrozdziały odnoszące się do szczegółowo przeanalizowanej roli konkretnych instrumentów składu typu trio (w tym przypadku: fortepian,

kontrabas i perkusja), oraz odrębnie - specyfiki i istoty jego brzmienia. W rozdziale trzecim – będącym gruntowną analizą poszczególnych części dzieła artystycznego, autor przedstawia strukturę kolejnych utworów rozumianej jako suma następstw – rezultat indywidualnych decyzji wszystkich współtwórców dzieła. Można uznać, że ten rozdział jest najważniejszą częścią opisu, jako świadectwo szerokich kompetencji Doktoranta umożliwiających zdefiniowanie problemu (zadania), zastosowanie odpowiedniej metodologii badań i uporządkowanego toku wnioskowania. Precyzyjnie prowadzony wywód analityczny, wskazujący na kluczowe dla obszaru zainteresowań elementy, ma solidne oparcie na wiedzy i erudycji. Jako taki, może być cennym źródłem informacji o charakterze dydaktycznym, zwłaszcza wobec zauważonego we Wstępie braku tego rodzaju publikacji na polskim rynku wydawniczym. Podsumowanie (Rozdział 4) jest w istocie osobistą refleksją Autora nad zagadnieniami, którym poświęcił pracę. W syntetyczny sposób hierarchizuje poszczególne elementy procedur składających się na proces improwizacji zbiorowej, opierając tę refleksję na własnym doświadczeniu traktowanym także jako nieocenione źródło wiedzy praktycznej. Należy też zauważyć (choć niejako na marginesie) wysoki poziom artystyczny samego dzieła, który również jest rezultatem dokonanych przez Doktoranta wyborów – w tym przypadku personalnych. Z punktu widzenia pragmatyki zawodowej, gdy wykonywanie i kreowanie muzyki oparte jest na improwizacji - umiejętność doboru partnerów determinowana wyłącznie ukierunkowaniem na zdefiniowany rezultat artystyczny, jest certyfikatem potwierdzającym profesjonalny status.

KONKLUZJA

Praca doktorska p. mgr Michał Barańskiego zarówno w części stanowiącej dzieło artystyczne, jak i w jego opisie ukazuje Doktoranta jako artystę o szerokich zainteresowaniach, wielkiej wiedzy muzycznej, dużej świadomości i uzasadnionych ambicjach naukowych. Umiejętność czytelnego formułowania własnych osądów - możliwa tylko wtedy, gdy punktem odniesienia jest ustabilizowana hierarchia wartości, dowodzi, że p. mgr. Michał Barański obszar badania naukowego określonego w temacie pracy doktorskiej wyznaczył determinowany chęcią pogłębienia własnej samowiedzy i kompetencji. Taka postawa świadczy o niezbędnej u naukowca woli poszukiwania prawdy – w tym przypadku artystycznej. Postrzeganie twórczości artystycznej w wymiarze nie tylko rzemiosła, ale też – a może przede wszystkim jako aktu duchowego, ukazuje nam właściwy horyzont czynu i jego skutków. Wyznacza też oś pracy,

kierunek badań i analizy, a rezultat to uporządkowana refleksja nad jej (pracy) materia. Należy zatem stwierdzić, że praca doktorska autorstwa p. mgr Michała Barańskiego zarówno w części stanowiącej dzieło artystyczne, jak i w odnoszącym się do niego opisie spełnia wszelkie wymagania określone w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14.03.2003 roku. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki. Dlatego jako promotor pracę przyjmuję i stawiam wniosek o dopuszczenie Doktoranta do dalszych czynności przewodowych.

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'M. Barański', is located in the lower right quadrant of the page. The signature is fluid and cursive, with a long horizontal stroke at the end.